

Sygn. akt VIII *Pa* 68/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Sędziowie:	SSO Maria Gawlik SSO Grażyna Łazowska (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014r. w Gliwicach

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w P. działającego na rzecz A. F.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o ryczałt za nocleg

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 lutego 2014 r. **sygn. akt** VI P 57/13

1 zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz A. F. następujące kwoty tytułem ryczałtu za noclegi:

- 244,11 zł (dwieście czterdzieści cztery złote 11/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 29.01.2010,
- 241,79 zł (dwieście czterdzieści jeden złotych 79/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 05.02.2010,
- 245,37 zł (dwieście czterdzieści pięć złotych 37/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 13.02.2010,
- 518,30 zł (pięćset osiemnaście złotych 30/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 23.02.2010,
- 1 112,99 zł (jeden tysiąc sto dwanaście złotych 99/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 11.03.2010,
- 271,66 zł (dwieście siedemdziesiąt jeden złotych 66/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 19.03.2010,
- 334,49 zł (trzysta trzydzieści cztery złote 49/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 04.04.2010,
- 647,45 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych 45/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 15.04.2010,

- 175,88 zł (sto siedemdziesiąt pięć złotych 88/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 24.04.2010,
- 211,81 zł (dwieście jedenaście złotych 81/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 02.05.2010,
- 200,08 zł (dwieście złotych 08/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 07.05.2010,
- 303,08 zł (trzysta trzy złote 08/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 16.05.2010,
- 208,58 zł (dwieście osiem złotych 58/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 22.05.2010,
- 320,01 zł (trzysta dwadzieścia złotych 01/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 30.05.2010,
- 174,32 zł (sto siedemdziesiąt cztery złote 32/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 05.06.2010,
- 141,11 zł (sto czterdzieści jeden złotych 11/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 12.06.2010,
- 140,33 zł (sto czterdzieści złotych 33/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 17.06.2010,
- 248,74 zł (dwieście czterdzieści osiem złotych 74/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25.06.2010,
- 314,92 zł (trzysta czternaście złotych 92/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 02.07.2010,
- 242,56 zł (dwieście czterdzieści dwa złote 56/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 08.07.2010,
- 283,41 zł (dwieście osiemdziesiąt trzy złote 41/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25.07.2010,
- 209,10 zł (dwieście dziewięć złotych 10/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 31.07.2010,
- 106,09 zł (sto sześć złotych 09/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 06.08.2010,
- 206,26 zł (dwieście sześć złotych 26/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 13.08.2010,
- 480,74 zł (czteryście osiemdziesiąt złotych 74/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 24.08.2010,
- 293,55 zł (dwieście dziewięćdziesiąt trzy złote 55/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 29.08.2010,
- 136,21 zł (sto trzydzieści sześć złotych 21/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 04.09.2010,
- 34,50 zł (trzydzieści cztery złote 50/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 09.09.2010,
- 205,23 zł (dwieście pięć złotych 23/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 12.09.2010,
- 137,24 zł (sto trzydzieści siedem złotych 24/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 18.09.2010,
- 282,17 zł (dwieście osiemdziesiąt dwa złote 17/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25.09.2010,
- 351,89 zł (trzysta pięćdziesiąt jeden złotych 89/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 05.10.2010,
- 204,20 zł (dwieście cztery złote 20/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 29.10.2010,
- 170,20 zł (sto siedemdziesiąt złotych 20/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 06.11.2010,
- 136,21 zł (sto trzydzieści sześć złotych 21/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 11.11.2010,
- 34,50 zł (trzydzieści cztery złote 50/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 14.11.2010,
- 201,88 zł (dwieście jeden złotych 88/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 20.11.2010,

- 179,03 zł (sto siedemdziesiąt dziewięć złotych 03/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 26.11.2010,

- 135,96 zł (sto trzydzieści pięć złotych 96/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 02.12.2010,

- 172,50 zł (sto siedemdziesiąt dwa złote 50/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 09.12.2010,

- 34,50 zł (trzydzieści cztery złote 50/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 15.12.2010;

1 zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.269 zł (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje;

2 nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 510 zł (pięset dziesięć złotych) tytułem opłaty od pozwu od uiszczenia której powód był zwolniony.

(-) SSO Maria Gawlik (-) SSO Jolanta Łanowy (-) SSO Grażyna Łazowska (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 68/14

UZASADNIENIE

Powód stowarzyszenie (...) z siedzibą w P. działające na rzecz pracownika A. F. domagał się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwoty 21 485,40zł. tytułem należności za niewypłacone ryczałty za noclegi za okres od dnia 10 stycznia 2010 roku do dnia 30 listopada 2010 roku, z ustawowymi odsetkami od daty wymagalności w związku z zakończeniem każdej podróży służbowej, oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc że A. F. otrzymywał wszystkie przewidziane regulaminem świadczenia z tytułu odbywanych podróży służbowych. Obowiązująca regulacja wewnątrzzakładowa wyklucza uprawnienia do ryczałtów za noclegi.

W toku postępowania powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew ponad kwotę 10 292,95 zł.

Wyrokiem z dnia 25.02.2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach umorzył postępowanie ponad kwotę 10 292,95zł. i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że A. F. był zatrudniony u pozwanej na podstawie umowy o pracę, na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie o dnia 16 kwietnia 2009 roku do dnia 8 stycznia 2011 roku, przy czym do dnia 30 czerwca 2009 roku na podstawie umowy na okres próbny. A. F. posiadał prawo do wynagrodzenia zasadniczego za pracę na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz prawo do diet w związku z odbytymi podróżami służbowymi.

U pozwanej obowiązuje regulamin wynagradzania z dnia 1 czerwca 2009 roku, zgodnie z którym pracownik posiada prawo do diet (ustalanych i wypłacanych na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju); natomiast w przypadku delegacji należności za noclegi pracodawca wypłaca tylko na podstawie rachunków lub faktur, zaś nie wypłaca ryczałtów za noclegi (§ 14 ust. 7 lit. b i c reg., k.53). Obowiązujący u pozwanej regulamin pracy z dnia 4 stycznia 2010 roku w zakresie świadczeń związanych z podróżą służbową odsyła do regulaminu wynagradzania.

Sąd I instancji wskazał, że w rozpoznawanej sprawie zastosowanie mają postanowienia regulaminu wynagradzania z dnia 1 czerwca 2009 roku, bowiem A. F. zawarł umowę na czas określony dnia 1 lipca 2009 roku, a zatem wbrew twierdzeniom powoda, pracodawca nie musiał dokonać wypowiedzenia zmieniającego.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że w okresie zatrudnienia A. F. odbywał podróże służbowe, podczas których pracodawca nie zapewnił mu noclegu w hotelu czy motelu. Pracownik spał w kabinie samochodu, w której znajdowała się leżanka o wymiarach 180 cm x 60 cm. A. F. godził się na odpoczynek w kabinie pojazdu ciężarowego, bowiem chciał świadczyć pracę, i wiedział, że pracodawca nie zapewnia noclegów w hotelach czy motelach.

Pozwana dokonała wyliczenia potencjalnego ryczału za nocleg na kwotę 10 292,95zł., a powód zgodził się z tymi wyliczeniami.

Sąd Rejonowy ustalił, że suma obliczonych kwot wynosi 10 292,95 zł, a nie jak wskazano 10 192,95 zł (k.317-319), przy czym za okres od dnia 10 stycznia 2010 roku do dnia 31 marca 2010 roku wynosi 3 616,16 zł.

Wartość potencjalnego ryczału za nocleg stanowią następujące kwoty:

- 1 244,11 zł za okres od 10.01.2010 do 14.01.2010, data wymagalności 28.01.2010,
- 2 241,79 zł za okres od 17.01.2010 do 21.01.2010, data wymagalności 04.02.2010,
- 3 245,37 zł za okres od 25.01.2010 do 29.01.2010, data wymagalności 12.02.2010,
- 4 518,30 zł za okres od 01.02.2010 do 08.02.2010, data wymagalności 22.02.2010,
- 5 1112,99zł za okres od 09.02.2010 do 24.02.2010, data wymagalności 10.03.2010,
- 6 271,66 zł za okres od 28.02.2010 do 04.03.2010, data wymagalności 18.03.2010,
- 7 334,49 zł za okres od 16.03.2010 do 20.03.2010, data wymagalności 03.04.2010,
- 8 647,45 zł za okres od 22.03.2010 do 31.03.2010, data wymagalności 14.04.2010,
- 9 175,88 zł za okres od 06.04.2010 do 09.04.2010, data wymagalności 23.04.2010,
- 10 211,81 zł za okres od 12.04.2010 do 17.04.2010, data wymagalności 01.05.2010,
- 11 200,08 zł za okres od 19.04.2010 do 22.04.2010, data wymagalności 06.05.2010,
- 12 303,08 zł za okres od 26.04.2010 do 30.04.2010, data wymagalności 15.05.2010,
- 13 208,58 zł za okres od 04.05.2010 do 07.05.2010, data wymagalności 21.05.2010,
- 14 320,01 zł za okres od 10.05.2010 do 15.05.2010, data wymagalności 29.05.2010,
- 15 174,32 zł za okres od 17.05.2010 do 21.05.2010, data wymagalności 04.06.2010,
- 16 141,11 zł za okres od 25.05.2010 do 02.06.2010, data wymagalności 11.06.2010,
- 17 140,33 zł za okres od 31.05.2010 do 02.06.2010, data wymagalności 16.06.2010,
- 18 248,74 zł za okres od 06.06.2010 do 10.06.2010, data wymagalności 24.06.2010,
- 19 314,92 zł za okres od 13.06.2010 do 17.06.2010, data wymagalności 01.07.2010,
- 20 242,56 zł za okres od 20.06.2010 do 23.06.2010, data wymagalności 07.07.2010,

21 283,41 zł za okres od 05.07.2010 do 10.07.2010, data wymagalności 24.07.2010,
22 209,10 zł za okres od 13.07.2010 do 16.07.2010, data wymagalności 30.07.2010,
23 106,09 zł za okres od 19.07.2010 do 22.07.2010, data wymagalności 05.08.2010,
24 206,26 zł za okres od 26.07.2010 do 29.07.2010, data wymagalności 12.08.2010,
25 480,74 zł za okres od 02.08.2010 do 09.08.2010, data wymagalności 23.08.2010,
26 293,55 zł za okres od 09.08.2010 do 14.08.2010, data wymagalności 28.08.2010,
27 136,21 zł za okres od 17.08.2010 do 20.08.2010, data wymagalności 03.09.2010,
28 34,50 zł za okres od 23.08.2010 do 25.08.2010, data wymagalności 08.09.2010,
29 205,23 zł za okres od 25.08.2010 do 28.08.2010, data wymagalności 11.09.2010,
30 137,24 zł za okres od 31.08.2010 do 03.09.2010, data wymagalności 17.09.2010,
31 282,17 zł za okres od 06.09.2010 do 10.09.2010, data wymagalności 24.09.2010,
32 351,89 zł za okres od 13.09.2010 do 20.09.2010, data wymagalności 04.10.2010,
33 204,20 zł za okres od 11.10.2010 do 14.10.2010, data wymagalności 28.10.2010,
34 170,20 zł za okres od 18.10.2010 do 22.10.2010, data wymagalności 05.11.2010,
35 136,21 zł za okres od 24.10.2010 do 27.10.2010, data wymagalności 10.11.2010,
36 34,50 zł za okres od 28.10.2010 do 30.10.2010, data wymagalności 13.11.2010,
37 201,88 zł za okres od 02.11.2010 do 05.11.2010, data wymagalności 19.11.2010,
38 179,03 zł za okres od 08.11.2010 do 11.11.2010, data wymagalności 25.11.2010,
39 135,96 zł za okres od 14.11.2010 do 17.11.2010, data wymagalności 01.12.2010,
40 172,50 zł za okres od 17.11.2010 do 24.11.2010, data wymagalności 08.12.2010,
41 34,50 zł za okres od 28.11.2010 do 30.11.2010, data wymagalności 14.12.2010.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny w oparciu o akta osobowe, wykaz odbytych podróży, wyliczenie ryczałtu za nocleg, przesłuchanie powoda i stwierdził, że roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy podniósł, że powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew ponad kwotę 10 292,95 zł., wobec czego na podstawie art. 203 kpc w zw. z art. 355 kpc postępowanie w tym zakresie zostało umorzone.

Dalej Sąd I instancji powołując się uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 roku, II PZP 11/08, OSNP 2009/13-14/ 166, wskazał, że do dnia 2 kwietnia 2010 roku kierowca transportu międzynarodowego odbywający podróże w ramach wykonywania umówionej pracy nie był w podróży służbowej w rozumieniu art. 775 § 1 k.p.

Z dniem 3 kwietnia 2010r. znowelizowano ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 roku o czasie pracy kierowców (Dz.U. z 2004 roku, Nr 92, poz. 879 ze zm.) i dodano art. 21a w brzmieniu „ podróz służbowa - każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego.”

Stąd w ocenie Sądu Rejonowego, przed dniem 3 kwietnia 2010r. strony nie mogły zakwalifikować pracy A. F. – kierowcy transportu międzynarodowego – jako podróży służbowej w rozumieniu art. 775 § 1 k.p., a zatem

do okresu od 10.01.2010r. do dnia 2.04.2010r. nie mogą mieć zastosowania przepisy art. 775 i rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 roku Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. z 2011 roku, Nr 236, poz. 1991 ze zm) – zwanym dalej rozporządzeniem.

Za istotną okoliczność Sąd I instancji uznał, że strony łączyła umowa o pracę z dnia 1 lipca 2009r., a zgodnie z regulaminem z dnia 1 czerwca 2009r. A. F. posiadał prawo do diet (ustalanych i wypłacanych na podstawie rozporządzenia); natomiast nie posiadał prawa do ryczałtów za noclegi (§ 14 ust. 7 lit. b i c reg., k.53).

Dalej Sąd merytoryczny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2013r., I PK 296/12, (...)–601, gdzie podano, że w sytuacji, gdyby w umowie o pracę i regulacji wewnętrzzakładowej nie przewidziano zasad rekompensaty za pracę w transporcie międzynarodowym, to można ewentualnie rozważać per analogiam z mocy art. 775 k.p. tylko odpowiednie stosowanie przepisów wykonawczych o zagranicznych podróżach służbowych. Sąd Najwyższy, przywołując prawo i orzecznictwo unijne, podniósł że ustawodawca europejski nie postrzega spania kierowcy w kabinie, jeśli dokonał takiego wyboru, a kabina jest wyposażona w miejsce do spania, jako sytuacji zagrażającej życiu i zdrowiu jego i innych uczestników ruchu. W związku z tym aprobatą przez kierowcę warunków odpoczynku w kabinie, wyłącza możliwość dochodzenia jakiegokolwiek rekompensaty za brak hotelu, chyba że co innego wynika z umowy o pracę lub aktów wewnętrzzakładowych.

A. F. akceptował warunki odpoczynku w kabinie pojazdu ciężarowego.

Następnie wskazano, że Sąd Najwyższy dopuszcza analogiczne stosowanie rozporządzenia w związku z art. 772 § 3 i § 5 kp, bowiem wielokrotnie zwracał uwagę, że umożliwienie kierowcy spania w kabinie samochodu nie stanowi zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia (wyroki: z dnia 19 marca 2008r., I PK 230/07, OSNP 2009/13-14/176; z dnia 1 kwietnia 2011r. II PK 234/10, OSNP 2012/9-10/119; z dnia 18 stycznia 2013r., II PK 144/12, lex nr 1375389) i w związku z tym pracownik powinien uzyskać rekompensatę i za odpowiednią przyjmuje się wysokość ryczałtową odpowiadającą kwocie kosztu noclegu, w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg.

Zgodnie z art. 775 kp:

- § 1 pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

- § 2 minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków,

- § 3 warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania,

- § 4 postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2,

- § 5 w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Mając na uwadze treść tego przepisu Sąd Rejonowy wskazał, że, jeżeli pracodawca nie należy do kategorii podmiotów publicznej (państwowej lub samorządowej) sfery budżetowej, warunki wypłacania jego pracownikom należności z tytułu podróży służbowej powinny być określone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę. Odmienna regulacja takich pracodawców oznacza, że mogą oni uregulować należności pracowników na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową zarówno w sposób korzystniejszy, jak i mniej korzystny dla pracowników od tego, jaki wynika z odpowiedniego rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy, z jednym wyjątkiem.

Mianowicie, postanowienia te nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika publicznej sfery budżetowej w stosownym rozporządzeniu, czyli innymi słowy, dieta zagraniczna może być równa diecie krajowej.

Uwzględniając treść komentowanego przepisu, Sąd Rejonowy przyjął, że regulaminowy katalog świadczeń może być węższy od przewidzianego w rozporządzeniu. Nie zwalnia to, rzecz jasna, pracodawcy z obowiązku zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez pracownika na ogólnych zasadach, jeżeli faktyczne koszty poniesione przez pracownika w związku z podróżą są wyższe od wynikających z przepisów je regulujących, pracownikowi przysługuje roszczenie o zwrot udokumentowanych kosztów rzeczywistych.

W niniejszej sprawie pozwana unormowała w regulaminie wynagradzania uprawnienie pracownika wyłącznie do diet (przy czym z tytułu podróży poza granice kraju w wysokości diety z tytułu podróży służbowej poza granice kraju ustalonej w rozporządzeniu) oraz należności za noclegi na podstawie rachunków lub faktur i wykluczyła uprawnienie pracownika do ryczałtów za noclegi.

W ocenie Sądu I instancji, pozwana mogła swobodnie uregulować uprawnienia pracownika z tytułu podróży służbowej do diet, z wykluczeniem ryczałtów za nocleg. Powołano się na stanowisko pozwanej, że mogła w regulaminie ograniczyć wysokość diety z tytułu podróży poza granicami kraju do wysokości diety z tytułu podróży na obszarze kraju, to jest do wysokości 24 zł i przyjąć uprawnienie pracownika do ryczałtu za nocleg. Wówczas świadczenie z tytułu podróży poza granice kraju byłoby w porównywalnej wysokości, jak świadczenie wypłacane na podstawie obowiązującego regulaminu wynagradzania z dnia 1 czerwca 2009r.

W związku z powyższym, Sąd Rejonowy uznał, że A. F. nie posiada prawa do ryczałtu za nocleg za okres od dnia 10 stycznia 2010r. do dnia 31 marca 2010r., bowiem w tym czasie nie wykonywał podróży służbowej w rozumieniu art. 775 § 1 k.p., godził się na formę noclegu w kabinie pojazdu ciężarowego, a dodatkowo pozwana w regulaminie wykluczyła prawo do ryczałtu za nocleg – art. 775 § 3 k.p.

Odwołując się do poczynionych rozważań prawnych, Sąd I instancji, uznał, że roszczenie powoda za okres od 1 kwietnia do 30 listopada 2010r. również nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem w tym czasie pozwana zapewniła A. F. nocleg w kabinie pojazdu ciężarowego, który na postoju mógł odpocząć (mając na uwadze specyfikę stanowiska pracy), a pozwana w regulaminie wykluczyła prawo do ryczałtu za nocleg – art. 775 § 3 k.p. Sąd Rejonowy wskazał, że ryczałt za nocleg nie jest świadczeniem, które należy przyznawać kierowcom automatycznie, bez względu na regulacje wewnętrzzakładowe. Dostrzegając i uznając realia branży transportowej, a w szczególności, że kierowca po prostu musi spać przy ładunku, i nie jest to niczym dziwnym, czy też niespotykanym poza Polską, a wynika ze specyfiki pracy kierowcy w krajowym czy też międzynarodowym przewozie towarów. Praca ta polega na stałym przemieszczaniu się

i postojach w miejscu wybranym przez pracownika po odpowiedniej liczbie godzin jazdy. Przepisy ustawy o czasie pracy kierowcy dopuszczają możliwość odpoczynku w pojeździe, jeżeli pojazd jest na postoju i jest wyposażony do spania. Natomiast, na jakim parkingu zatrzyma pojazd kierowca i z jakich wygód będzie korzystał zależy od niego, a pracodawca nie ma możliwości rzeczywistego wpływania na tę decyzję ani jej kontrolowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie zmodyfikowanego powództwa tj. zasądzenie na rzecz A. F. kwoty 10 292,95zł. wraz z ustawowymi odsetkami zgodnie z zestawieniem oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje wg norm przepisanych. Powód zarzucił wyrokowi:

1 - nieprawidłowe ustalenie stanu faktycznego polegające na przyjęciu, że A. F. przed 3.04.2010r. nie przebywał w podróży służbowej oraz u pozwanej obowiązywał regulamin wynagradzanie z 1.06.2009r. – a nie z 1.1.2004r. - podczas, gdy pozwana tej okoliczności nie wykazała;

2- naruszenie przepisów prawa materialnego;

a art. 9 kp w związku z art. 775 § 5 k.p., art. 3 ustawy o czasie pracy kierowców oraz § 9 ust. 7 regulaminu wynagradzania z 1.1.2004r. poprzez nieprawidłowe zastosowanie polegające na pominięciu przy ustalaniu zasadności roszczeń pracownika woli samych stron stosunku pracy,

b 775 § 1,3 i 5 kp oraz § 2 ust. 2 lit. B oraz § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, poprzez nieprawidłowe zastosowanie polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że w okresie przed 3.04.2010r. zwiększone koszty utrzymania kierowcy w czasie wykonywania zadań poza miejscem zamieszkania nie powinny być rekompensowane, choćby poprzez analogiczne stosowanie przepisów rozporządzeń o podróżach służbowych,

c art. 775 § 3 kp poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że w regulaminie wynagradzania pracodawca mógł całkowicie pozbawić pracownika prawa do ryczałtu za noclegi, w sytuacji gdy przepisy przewidują, że pracodawca może odmiennie uregulować jedynie „warunki” wypłacania należności za podróże służbowe, a nie pozbawiać całkowicie pracownika jednego z przewidzianych prawem świadczeń,

d art., (...) § 2 kp poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy nowy regulamin wynagradzania rzekomo obowiązujący u pozwanej od 1.06.2009r. istotnie pogarszał warunki zatrudnienia A. F. w stosunku do stanu obowiązującego pod rządem regulaminu z 1.1.2004r.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, dzielając w całości ustalenia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zauważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna, aczkolwiek nie wszystkie zarzuty zasługują na uwzględnienie.

Bezspornym w sprawie jest, że A. F. w okresie objętym pozwem pracował u pozwanej jako kierowca samochodu ciężarowego w transporcie międzynarodowym, wykonał określone trasy w dniach wykazanych w zestawieniu sporządzonym przez pozwaną – k.317-319 jak i że pozwana nie zapewniła A. F. bezpłatnych noclegów w czasie ich realizacji. Wysokość ryczałtu za noclegi wyliczona przez pozwaną oraz data wymagalności tych należności również nie są sporne, co przyznały strony na rozprawie w dniu 13.02.2014r.

Podróżą służbową w rozumieniu art. 775 § 1 kp jest wykonywanie zadania określonego przez pracodawcę poza miejscowością, w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika, w terminie i miejscu określonych w poleceniu wyjazdu służbowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że przepis ten odnosi się do zadania służbowego rozumianego jako zdarzenie incydentalne w stosunku do pracy umówionej, wykonywanej zwykle w ramach stosunku pracy. Kierowcy w transporcie międzynarodowym, pracując w warunkach stałego przemieszczania

się i podróż nie stanowi u nich zjawiska wyjątkowego, stąd też w powoływanej przez Sąd I instancji uchwale II PZP 11/08 Sąd Najwyższy orzekł, że kierowcy ci nie odbywają podróży służbowych i nie ma do nich zastosowania art. 775 § 1 kp.

Z tych przyczyn kierowca i jego pracodawca, jako strony umowy o pracę nie mogli w drodze zgodnych oświadczeń woli zakwalifikować takiej pracy jako podróży służbowej. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18.01.2013r., II PK 144/12, lex 1375389 „Pracownik sporadycznie wykonuje zadanie w podróży służbowej, które różni się od zwykłej pracy. Pociąga to dalsze konsekwencje w systemie prawa w zakresie rozliczania świadczeń z podróży służbowej jako nieskładających się na wynagrodzenie za pracę, a zatem niestanowiących przychodu podlegającego podatkowi i składkom na ubezpieczenia społeczne. Podróż służbowa stanowi więc określoną instytucję, która powinna być klarowna, gdyż w przeciwnym razie nie jest wykluczone instrumentalnie jej wykorzystywanie, a zwłaszcza świadczeń z niej wynikających jako ukrytego wynagrodzenia za pracę”. W konsekwencji, zarzuty apelującego, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął, iż A. F. w okresie do 2.04.2010r. nie przebywał w podróży służbowej oraz, że podstawą przyznania należności z tytułu podróży służbowej za ten okres winien być regulamin wynagradzania nie są zasadne. I nie ma w tym przypadku znaczenia data tego regulaminu.

Kwestia uprawnień kierowców do ryczałtów za noclegi była przedmiotem zasadniczych rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, na co pośrednio wskazał Sąd Rejonowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

W powołanych przez Sąd I instancji judykatach, Sąd Najwyższy w analogicznych stanach faktycznych wydawał wyroki w których przyjmował, że możliwość spania kierowcy w kabinie samochodu nie oznacza zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 rozporządzenia z dnia 19.12.2002r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju i pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegów/ryczałt za nocleg, jak również wyroki, w których uznawał, że kierowca co do zasady nie może domagać się jakiegokolwiek rekompensaty za brak hotelu, jeżeli samochód był wyposażony w miejsce do spania.

Sytuacja ta stała się przyczyną przekazania spornego zagadnienia do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego, który w uchwale podjętej w składzie 7 sędziów z dnia 12.06.2014r., I PZP 1/14 orzekł: „Zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy”.

Zgodnie z § 9. ww rozporządzenia:

1. Za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia.
2. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu.
3. W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg w hotelu, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

Wskazać należy, że stan faktyczny sprawy przekazanej składowi powiększonemu Sądu Najwyższego obejmował m.in. roszczenia kierowcy o ryczałty za noclegi za lata 2007-2009r. a pozwany pracodawca podnosił argumenty, że wyposażenie samochodu w miejsce do spania stanowiło zapewnienie kierowcy „bezpłatnego noclegu”, a nadto, że obowiązujący u niego regulamin wynagradzania nie przewidywał wypłaty ryczałtu za noclegi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że A. F. przysługuje żądany ryczałt za noclegi za okres od stycznia do 2.04.2010r.

Od dnia 3.04.2010r. w związku z przepisem art. 21a ustawy z dnia 16.04.2004r. w przypadku kierowców występuje autonomiczne rozumienie podróży służbowej. Regulacja ta wprost przyznaje kierowcom prawo do należności na pokrycie kosztów związanych z wyjazdami na zasadach określonych w przepisach 775 § 3-5 kp. Kodeks pracy gwarantuje uprawnienia pracownicze na przewidzianym w tym akcie prawnych poziomie, którego pracodawca nie może obniżyć

Zdaniem Sądu Okręgowego, w oparciu o przepisy art. 775 § 3-5 kp pracodawca spoza kręgu podmiotów publicznej sfery budżetowej w drodze wewnętrznej regulacji może określić jedynie „warunki” wypłaty należności z tytułu podróży służbowej, ale nie może pozbawić przewidzianych prawem świadczeń. Świadczy o tym pośrednio, przewidziana przez ustawodawcę możliwość obniżenia diety zagranicznej do wysokości diety krajowej. W tym jednym przypadku – art. 775 § 4 kp - ustawodawca zezwala na przyznanie pracownikowi świadczenia niższego niż pracownikom jednostek budżetowych. Gdyby przyjąć argumentację pozwanej o swobodzie przyznawania świadczeń z tytułu wyjazdu służbowego w drodze wewnętrznej regulacji to przepis ten byłby zbędny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że /ostatecznie sprecyzowane/ powództwo zasługuje na uwzględnienie, zmienił wyrok i zasądził od pozwanej na rzecz A. F. niesporne co do wysokości kwoty ryczałtu za noclegi za cały okres objęty pozwem. Rozstrzygnięcie od odsetkach Sąd wydał w oparciu o art. 481 kc w zw. z art. 300 kp, przy czym wymagalność poszczególnych kwot nie była kwestionowana przez pozwaną.

Powód wygrał proces w 47 %, wobec czego proporcjonalnie do tego wyniku pozwana została obciążona kosztami zastępstwa procesowego. O kosztach zastępstwa procesowego powoda za obydwie instancje orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 11 ust. 1 pkt. 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1349 z późn. zm.).

O kosztach postępowania w zakresie opłaty stosunkowej orzeczono na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych [Dz.U. Nr 167, poz.1398].

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przywołane przepisy prawa i art. 386 § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.